

Starý Bydžov

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Nový Bydžov

Nadmořská výška: 259 m n. m.

Počet obyvatel: 416

Adresa URL: www.starybydzov.cz

Okres: Hradec Králové

GPS souřadnice: 50.258442N, 15.452328E

První pís. zmínka: 1186 (836 let)

PSČ: 503 57

Památky a zajímavosti Starý Bydžov

V místech, kde stával rodný dům Jana Maláta, se nyní nachází park a na počest tohoto rodáka starobydžovského zde byl postaven pomník. Slavnostní odhalení pamětní desky proběhlo 21. května 1933, dle kroniky Starého Bydžova. Jan Malát se narodil 16. června 1843 ve Starém Bydžově v rodině učitele Františka Maláta. Matka Cecilie byla žena velmi krásná, ale i hudebně nadaná. Mimo nevlastního bratra Antonína měl Jan ještě čtyři sestry: Marii, Antonii, Julii a Vilemínu. Když bylo Malátovi deset let, odešel do Německa „na handl“, aby se učil němčině. V letech 1854 až 1858, po návratu z Německa, navštěvoval třetí třídu hlavní školy reálky v Novém Bydžově. Stal se také prvním sopranistou při tamním děkanském chrámu a zpíval i o pohřbech. Neopomíjel ale ani hudbu a jak píše ve Vzpomínkách „ovládl hru na všechny běžné nástroje, jedině hře na klarinet se nenaučil“. V Novém Bydžově bydlel u strýce Valenty a od roku 1857, když se stal otec samostatným učitelem, jezdil ze Starého Bydžova. Na podzim roku 1860 dal otec zapsat Maláta na učitelský kurs při hlavní škole na Malé Straně v Praze. Po ukončení školy odešel Malát do rodného kraje a učil na chlapecké škole v Novém Bydžově. Díky koncertu slavného uherského houslisty Eduarda Reményie bylo v Novém Bydžově založeno Bydžovské smyčcové kvarteto, v němž hrál Malát na violu. Koncem ledna 1866 opustil dosavadní místo, aby nastoupil jako definitivní učitel při dívčí hlavní škole v Hořicích. V té době vzniká Malátova Ouvertura na motivy písní Břetislav, Orle, pestrý orle a Kovářská. Touto skladbou se stal Malát známým. Ouvertura byla provedena v roce 1867 při akademii za účasti hořického učitelstva a Malát ji sám řídil. Úspěch byl dokonalý, později hrál skladbu i orchestr Národního divadla. V Hořicích začala i Malátova práce pro divadlo, napsal scénickou hudbu k Tylovým Kutnohorským havířům a pomýšlel i na samostatnou divadelní hru. Mladíček hořický učitel Malát se zamiloval do slečny Aninky Petrové, hráli spolu na klavír a muzicírovali. Rok po svatbě jim ale zemřela první dcera a manželka těžce onemocněla. Rodina se odstěhovala do Prahy a bydlela v domě na Smíchově. Malát začal psát význačné pěvecké sbory. Jeho Věno získalo první cenu v soutěži sborů. Složil slavnostní kantátu k odhalení Žižkova pomníku v Hořicích u příležitosti 450. výročí Žižkova úmrtí. Ve čtvrtek 2. prosince 1915 Malát podlehl záchvatu mrtvice. Památník obětem I. a II. světové války Památník je umístěn ve středu obce vedle místního kostela. Památník byl slavnostně odhalen 10. července 1932 při akci "Sjezd rodáků starobydžovských a přátel Starého Bydžova". Na pamětní desce je napsáno 49 jmen obětí světových válek. Válečný hrob Tato památka se nachází na místním hřbitově v levém horním rohu od vstupních vrat. Na tomto hrobě je umístěna červená peticípá hvězda. Zde byl pohřben ruský voják N. V. Ignatovič. Jeho jméno je uvedeno dole v seznamu jmen na Památníku obětem I. a II. světové války. Socha sv. Jana Nepomuckého (1808) Památka se nachází na rozcestí u Železné ulice. Podle zápisů v

Kronice Starého Bydžova stávala socha na jižní straně před farou (čp. 1) a na podzim v roce 1895 byla přenesena na rozhraní ulice Železné, kde dosud stojí. Památka je přibližně 4 m vysoká a vlastní socha měří 165 cm. Socha je v klasickém postoji, pravá noha je pokřčená a v ruce drží kamenný krucifix. Podstavec pod sochou je volutový, bohatě zdobený a vpředu s reliéfem Františka Xaverovského na dvou pískovcových stupních. Okolo památky je základ pro železnou ohrádku se základovými kameny a pískovcovou dlažbou. Tato památka byla restaurována na podzim v roce 2003.

Kříž s Pannou Marií Bolestnou (1817)

Památka se nachází u místního hřbitova na rozcestí Janovice - Křičov - Starý Bydžov a byla restaurována na podzim v roce 2005. Celková výška památky je přibližně 3,70 m. Skládá se ze čtyř kusů - kříž s tělem Krista je umístěná nahoře, pod ním je hlavice podstavce zdobená profily a kartuší. Pod hlavicí je umístěn volutový dřív, ze předu feston pod kterým je nika s reliéfem p. Marie Bolestné. Poslední kus tvoří základový profilový sokl se zrcadlem a písmem („V křzlžo Wanl Lezlsslspaslteli spas Lids WvizaktesikreW Wilil a Vmrzel“) a letopočtem. Pískovcový podstavec pod kříž (u požární nádrže) Tato památka se nachází nad požární nádrží v aleji líp vedle místního kostela. Dle Kroniky Starého Bydžova se tento kopeček, kde se tento pískovcový podstavec nalézá, jmenuje "Prštejnek". Podstavec je cca 2 m vysoký a bohatě zdobený. Na zadní straně podstavce je vryto písmo s letopočtem ("Z odkazu Václava Štěpánka souseda Staro-bydžovského č. 98. Tato socha postavena 1896. Obnoveno L.P. 1933 nákladem obce a milodaru").

Pískovcová socha P. Marie s Ježíškem Památka se nachází na soukromém pozemku rodiny Bradnových čp. 158.

Kostel sv. Prokopa Kostel se nachází ve středu obce na rozcestí Stará Skřeněř - Nový Bydžov - Hlušice - Křičov. Původně románský kostel sv. Prokopa z doby kolem roku 1200 byl ve 14. století přestavěn goticky, dále byl opraven v první polovině 16. století a později byl ještě upraven barokně a renesančně. Obdélníková loď má křížovou klenbu, presbytář je zakončen obloukem a kostel má mohutnou hranolovou věž. Zařízení kostela je rokokové z doby kolem roku 1770, hlavní oltářní obraz od J. G. Koeppela z roku 1732. Při kostele se zachovalo 8 náhrobních kamenů z 16. století. Kostel byl kanonizován roku 1204. Původně obdélná stavba (nejprve se dvěma postranými věžemi v západní části). Za Maternů z Květnice a Kapounů ze Svojkova získal starobydžovský kostel svůj nynější charakteristický vzhled. Loď a kněžiště byly zvýšeny a namísto dvou menších postranních věží byla v západní části přistavěna mohutná věž, pro kterou byl v roce 1587 ulit velký zvon "Pražan", jedno z mistrovských děl pražského zvonáře Brikciho z Cimperka.

Albrecht Kapoun ze Svojkova s manželkou Dorotou Maternovou z Květnice věnovali do kostela renesanční křtitelnicí a Jindřich Kapoun ze Svojkova v roce 1599 pamětní obraz své početné rodiny (obě památky jsou nyní vystaveny v novobydžovském muzeu). Okolo kostela sv. Prokopa býval hřbitov, kde se pohřbívalo až do roku 1882, kdy byl za vesnicí zřízen nový hřbitov. Po čase byl hřbitov okolo kostela zrušen a všechny ostatky přemístěny na nový hřbitov. Dne 18. ledna 2007 se naší vesnicí prohnala vichřice, která způsobila spoustu škod na majetku, hlavně na kostele sv. Prokopa. Ve zřícené věžičce se našla pamětní schránka, která byla otevřena za účasti pana starosty Jiřího Orta, za církve byl přítomen p. Schlossar, také zde byl zástupce Městského muzea v Novém Bydžově p. Prokop a současný kronikář naší obce p. Štěpánek. (Více informací včetně popisu a fotografií věcí obsažených ve schránce naleznete v sekci "Památky v obci".)

Busta Jana Amose Komenského Tato památka se nachází na budově Mateřské školy a Obecního

úřadu Starý Bydžov.

Kovárna ze Starého Bydžova Památka se nacházela u rodinného domu Laifrových čp. 2. V současnosti je kovárna umístěná ve Skanzenu Kouřim. Více informací o kovárně se můžete dočíst v rubrice "Historie obce", kde je jí věnována celá stránka.

